

לא צריך להיות „אמן” כדי ליצור, טוען

דן בן-אמוץ העורך תערוכה כדי להוכיח:

היופי מת-

גל גל

בד החוב

אחד העקרונות היסודיים של תורת הראג' דיזן, שקרוי היה נביאה בישראל, מחייב זיהוי נכון של דברים ומושגים. „ברגע שאני מזהה חפץ מסוים כפתי-ליה, אני לא מתעלם מזה שזאת פתיליה,” אומר דן, „אבל בין מיכלול תכונותיו של אותו יש מצוי גם הדימוי שהוא יוצר. יש בו, למשל, התכונה שבמצב מסוים הוא דומה לטלוויזיה עממית. בכך שאני מציג פתיליה כטלוויזיה, על ידי זה שבחלון שלה אני מוסיף את הכתובת פסוקו של יוס, אני לא מתעלם מהיש המקורי שלה. אבל אני מראה שיש בה תכונה נוספת — הדימוי שלה למשהו אחר.”

ביום נחשפים כעצמים בעלי ערכים אסתטיים.

הידיעה שהאיש המציג כל זה כתערוכת יצירותיו הראשונה הוא סטיריקון וציניקן כדן בן-אמוץ. עלולה להוליד רתיעה של חשש. האם זו מלכודת? האין זו מתחזה נוספת שנועדה ללעוג לנופלים בפח? אפילו היה זה כך, אין זה משנה את העובדה שהמוצגים בתערוכת היצירות של דן בן-אמוץ מהממים ומפתיעים בזכות עצמם. אלא שדן, השובב הנצחי, ששקד 15 שעות ביום, במשך שלושה חודשים על הכנת היצירות לתערוכתו זו, הועיד לה מטרחה שונה בתכלית.

„ביסודה של התצוגה הזאת יש אלמנט הינוכי במובן הטוב של המילה,” אומר דן. „רציתי להמחיש לאנשים טיעון פשוט. לפיו כל אדם יחושב הוא גם אדם-יוצר ואין צורך להיות „אמן” כדי ליצור. וזהו תערוכה שמראה לאנשים שגם הם יכולים ליצור משהו ללא הכשרה מוקדמת וללא חומרים מיוחדים אלא מכל מיני דברים הנמצאים בבית וסביב הבית.”

בן-אמוץ, שהכתיבה היא מקצועו, הגיע אל יוזמת התערוכה בדרך מקרה. איציק אלבלק, התפאורן של הטלוויזיה, הזמין להציג תערוכה של יצירותיו בגלריה ה-קטנה בירושלים. הוא ביקר אצל דן והיתיר גרה בו: למה לא תעשה גם אחת תערוכה? היה בשאלה זו כדי להפיק ניצוץ שכבר הוצת קודם לכן, מאז הפך דן לחסיד שיטתו הפילוסופית של הד"ר משה קרוי

דן בן-אמוץ לא המציא את השיטה של ניצול חומרים בשימוש יומיומי כאמצעי של הבעה אמנותית. פיקאסו וז'ורז' בראק החלו עוד בתחילת המאה לגזור קטעי עתונים, קלפים ועטיפות סיגריות, כדי להשתמש בהם ביצירותיהם במקום צבע. אמנים כמו האנס ארפ, קורט שוויטרס ומקס ארנסט כבר הוכיחו עשרות שנים קודם לכן שבאמצעות חפצים — שאותם רואים בכל יום אך אף פעם לא מבחינים ומזהים אותם — כמו שיברי עץ ומתכת, כרטיסי נסיעה או כפתורים, ניתן ליצור כמה מהקומפוזיציות ההרמוניות ביותר של המאה. מה שבן-אמוץ ניסה להמחיש בתערוכתו הוא שלא רק ציירים ופסלים יכולים לעשות זאת. כל אחד יכול. „בשבילי זה היה כמו גילוי של יבשת

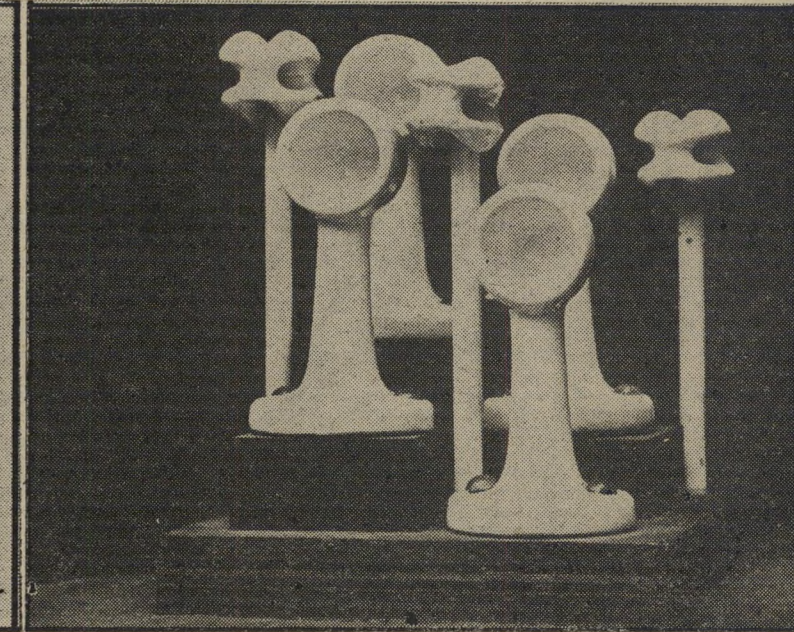

עצמאות כלכלית

נשיא המדינה, ראש הממשלה והרמטכ"ל, שילב דן בן-אמוץ את תמונותיהם של גיבורי השערוריות הכלכליות בישראל: מיכאל צור, טיבור רוזנבוים, בן-ציון ומוטי פרידמן.

כמהם מוארים בזרקורים, ספק אם מישוהו היה נותן בהם מבט שני. אבל שם, כמו במטה-קסמים, מיתגלות לפתע גרוטאות כיצירות אמנות מופלאות. חפצים משופי-שפים, כלים איך-חפץ-בהם נראים פתאום משוכב-יעין ונפש עד שקשה להינתק מהם. פתיליה הופכת לחפץ מלהיב דימיון. חותמת גומי, מהסוג המצוי בכל משרד, מעוררת למחשבה. תא-זיכרון של מחשי

ב מבט ראשון, חטוף, נראית התערוכה כתצוגה מידגמית של סחורות שוקי-הפישפשים. מעין יריד של אלטער-זאכען. 170 היצירות המוצגות בה מורכבות משבריר-היטים, פתילות ישנות, ראשי פרימוסים, אימוני-נעליים, אותיות-דפוס משומשות, גלויות דהיות, שיברי בובות ומזרקים, גולות ותגילבוש מסחריים. אף שר למצוא שם כל דבר שבכל בית הגון הוא מועמד אוטומטית להשלכה לפח-הזבל.

בדרך לפיקניה, אל תשאל מה קרה לנו באמצע הפיקניק, הוא שמה של יצירה העשויה מכלי מיטבח פשוטים העשויים אלומיניום, שנכבשו במכשך והורכבו יחד בתוך מיסגרת על רקע בד שחור.

ציפייה לעתיד, שילוב גיאומטרי של גופי בידוד עשויים חרסין ומח' זיקי מוטות מחרסין, יוצר דימוי של קבוצת גברים ונשים. „הדימוי שיוצר בנו חפץ הוא חלק מהתכונות המזהות אותו,” סבור דן בן-אמוץ.